

Aqqalu C.Jerimiassen
Atassut

UKA 2024/7 - 3
21. november 2024

2025-imut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut

(Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisoq)

Asasakka partiit saamerliit, nunannguatsinni innuttaasut akileraartartut aningaasaataat qapiakkiserpasi, neriullusi sulii aningaasaqarnerpunngooq taamannak pitsaasumik ingerlaannarumaartoq, maannamigooq ila ingerlalluaqimmat.

Taamaattumik aningaasat uninngasuutit atorlugit inatsisissap manissarnera qiningaaffiup tulliani kikkuungaluarnersunut naalakkersuisooqatigiilerumaarsussanut eqqanaraluttuaq.

Ilimagiinnarsinnaaligarpullu aajuna, maanna ilissi saamerliit siuttuususi qinersivik tulleg illuatungiliutissangaluarussi, maanna mangiakkassi kinguneri takkussuutilerpata akisussaassuseqanngitsumik aningaasatigut ingerlatsisoqarnerarlugu tikkuartussajunnarsigassiuk.

Maannalu Atassummiit atsioqataanninnerput uunga saqitinneqarniassanngilaq, qinersisoqaleriarmat atsioqataanningsugut.

Uani inatsisissami isummat annertuut marluk iisinaanissaanut apeqquuserujussuakkagut akuupput, tassalu inissianik aqqissuusseqqinnissamat isumaqatigiissut, taamatuttaarlu akileraartarnikkut aqqissuusseqqinnermik qulequtserlugu isumaqatigiissutaanikoq, uffa ilanngaatitigut taamaallaat aqqiineq.

Naligiinneruniassagattagooq ilai akileraarnikinnerussapput ilaallu akileraarnerullutik, ila tamanna eqqarsaataaseq eqqanaraluttuaq.

Taamaattumik una oqaaseq atoqqillara; asasakka partiit saamerliit, sooq taamak naligiinnerunissamik oqariartuut killormoortigisumimmita saqqummiuppisiuk, oqarlusi nunarput inuuffigiurnarnerulersinniarlugu, immaqami ilaannut.

Immaqa tassani tuluup atuakkiortup George Orwell-ip atuakkiaanit Kammerat Napoleon-imik oqaaseqaataasimasooq tigulaariffigilaaraanni: “Uumasut tamarmik naligiipput, ilaalli naligiinnerupput”.

Tassa aqqissuusseqqinnermik taasaaq saamerliit atsioqatigiissutaat taamannak nalilerneqarsinnaavoq, tupinnartuuaallaarunangilarlu taamaammat uagut Atassummi suliamut taamak ittumut atsioqataasimannginnerput.

Naalakkersuisooqataasut partiit ilaannit allaat oqaaseq atorneqartartoq ataasialinngitsumik tusartareerparput, peqarluartunngooq peqareerput, malugiunnannngilaanngooq ilanngaavigingaluaaraanni.

Tassani eqqarsartariutsimi tupinnarsingaluttuinnartarpoq tusaallugu, imatullu ilaanni eqqarsarnarsisarlu: “soormitaavaana qimullutik assoruungaarlutik namminersortutut ingerlallualersimasut ilanngartuiffissaqqissuusoriinnaraat”?

Una qiningaaffik aalisarnermut inatsit ukiumit nutaamit atuutilersussaq talit quleralugit persuarsiuutigingaarlugu akuerineqarpoq.

Apeqquusernarporlu qanoq ililluni talit qulerineqarsinnaanersut aningaasatigut isertitassat missigiummi siullermi aalisarnermeersut ikileriaateqareersinnaasutut aarleqquteqalereersimappata. Uagut taligut qulerinagit inatsit taamaattoq akuerisimagaluarutsikku, immaqqa taligut ningillugit nikallungaarsimassagaluarpuqut.

Aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi pingajussaaniinnginnerani naalakkersuisunit allannguutissatut siunnersuutitut nassiuuneqarsimasut ilaanni takuneqarsinnaavoq, suliniummut nr.52123-imut Ilinniartut inissaannut aningaasartuutit ilanngutinnginneqarnissaannik kissaataat akuerineqarsimasoq.

Taanna ila tupinnarpallaarujussuarsorinarpoq kiisami, eqqarsarnarluinnarlunilu qanoq ililluni taamannak iliortoqarsinnaanersoq, oqarlunilu 2074-inngooq tungaanut tasikkaanni ajussanngitsoq, illuanillu naalakkersuisoqarfiup allap tamanna innersuussutigisimangikkaluaraa.

2018-imiit 2021-imut qiningaaffimmi taamatut pisoqarsimasuuppat, maanna partiip siuttuusup nipikisaanngivilluni tamanna sukataarutigilluinnarlugu, immaqalu akerliussutsimik takutitsinertalimmigaasiit sakkulerlugu tatiginninnginnermik taasisitsinerpassuarnik kinguneqartissimassagaluaqaat.

Tamassaasiit tamatta qarsuullugu unnuukkaatigut tatiginninnginnermik taasisitsinerit sukataarutiivillugit ingerlakkaluarpagut maanna partii siuttuusooq nipitunersaralugu siuttoralugulu.

Aningaasanut inatsisissatut siunnersuutit ukiut siuliini peqataaffigisarsimaqaagut, naak tamakkiisumik qulequtai isumaqataaffigivittanngikkaluarlutigit, akisussaaffimmik tiguseqataanissarput inuiaqatigiit ulluinnarni ingerlanneqarnerannut pingaaruteqartuusumi salliuttarsimavarput.

Tassanilu iisassagut ilaatigooriarlutik imaannaanngilaartarsimaqaat.

Assersuutissaqqissooq taaneqarsinnaasoq tamatta maanna suli ilisimaarilluarunarpaput tusartuarlutigulumi, tassalu qillertuusat puiaasallu eqqunneqarnerannut akitsuut kr.85mio.-nut missigerneqarsimasoq Nuuk Imeq unammillerumajunnaarluni inissimmat avataaneersuinnarnik sodavanditulernitta malittaani.

Uanili maanna nassuiareerpagut suut iisinnaannginnerlutigit, taakkulu maannakut inituallaarujussuarsimapput siuliani iisinnaasimasatsinnut sanilliutissagaanni.

Siornatigummi kaattarneqaatigisinnaasaraluraagatsigilluunniit tamakku innuttaasut kaasarfiinit aallaaveqartut, siunnerfitsinni pinnataagut isiginiangaatsiartarsimavagut, soorlu peqqinnissaqarfimmut tunngatillugu siunertarisakkatsinnut aningaasat pissarsiarisarsimasagut.

Atassummi ilisarnaatigilluartarparput, isumaqatigiinniarnermi siullermiilli takkukkaagatta aningaasalersuutissagut nassarlugit isertaratta, taamaattumik oqarsinnaavugut, uani maanna suliarineqartumissaaq inatsisissami suna tamarmi taartuinnaangilaq, naak aatsaaginnaq oqaaseqaatigisakka ilaatigooriarlutik immaqa qasiliparrajulaarsinnaassangaluit.

Tassami takornariaqarnikkut aningaasat avataaniit pilersitassatut siunertariuartaqqagut oqariartuutigisarsimasagulu maanna tassa ikkussorneqarujoorput, tamannalu inuiaqatigiinnut tamanut pinnanneruvoq, avataaniillu taamaalilluni aningaasaq pilersinneqarpoq.

Ernumasariaqanngilasilu tamakku uaguttaaq isaatitsissutissat kaasarfissiornerunngitsut tapersikutsoorumaaratsigit. Imminummi assortussaqaq nammineq qaqissimasat isumaqatigiinniarnermi isumaqataaffiginagit inissinniakujujussagaanni, aatsaallimi imminut assortornerussaqaq.

Iluarisimaarsinnaasatta ilaattuttaaq taasinnaasarput tassaavoq, nioqqutissanik eqqussuineranut akitsuutitut missigiutaasut kr.30,3mio.-nik appariaateqartussanngortutut inississimmata, neriuutigiinnassavarpullu taanna toqqaannaq kaasarfinnut tutsinneqarumaartoq illunianiit illuanut nuuginnaqinaguli.

Uparuagassagulli uani inatsisissami imaannaanngissinnaasut uterfigeqqilaarusuppagut, tassalu innutaasut akiligassaasut inissiinerit annernartut maanna pilermata.

Akilerartarnikkut aaqqissuusseqqinnermik taaneqartup aningaasalersornissaanni aningaasat pusittaarlugit nassaarineqarsimasut tupinnarneroriaqqiffissaqanngitsumik imminullu assortoqisumik inissisimapput.

Puiaasat qillertuusallu akitsuutaat kr.2,90-iusumit aaneqarsimasut 70%-ii sinnilaarlugit sulineranut ilanngaammut aningaasalersuutigineqartussatut inissinneqarsimapput, eqqarsarlualaraannilu allamik oqarfiunngilaq, ajunnginneruvoq niaqoq kumiinnaraanni.

Kr.2,90 pisiniarfialiarnermi akilersinnarlugu allaffissuutigilaariarlugulu kr.2,03 kaasarfimmu uterteqqillugu, illuaniit illuanut nuuttaarinq sakkortunerpaaffissamini.

Tassani aningaasalersuutaasussani ilaasoq takuneqarsinnaasoq tassaavortaaq, konto pingarneq 24.11.22 tassalu sulisoqarnermut akitsuut, 2024-imut aningaasanut inatsimmi ukioq mannamut kr.128mio.-nik missigerneqarnikuungaluaq 2025-imi aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi kr.141mio.-nut qaffariataarsimasoq.

Taannalu suliffeqarfiit namminneerlutik nuannaangaarlutik assatik isaattunnguullugit akissagaat naatsorsuutigineqarsinnaangilaq, soorunami atuisunit kr.13mio. naggataani akilerneqassaqaarpoq.

Allaffissuuterpassuusinnaasut avaqqukkumallugit oqinnerpaasorisatsinnik Atassummiit akilerartarnikkut periusiusinnaasumik isumaqatigiinniarnernit aallartimmata tunniussaqaqaraluarpuq, taannali eqqarsariuseq ilimagilluinnareersimavarput saamerlernit assut iiuminaatsinneqassasoq.

Atassummi nuna tamakkerlugu akileraarut 30%-imut inissinnissaa siunertarinikuuarput, tassani inummut ilanngaasut, sulineranut ilanngaasut allallu ilanngaatigineqarsinnaasut tamaasa piarnerisigut akilerartarnikkut sumi adresseqarneq maliinnarlugu inissisimatilerneqarsinnaanera skattekort

pisariaarullugu siunertarisimagaluarparput. Ilaatigut siuneratarlugu, marlunnik suliffeqarsinnaanerup pillaatisiaannigsumik inissisimalernissaa, taamatullu akileraartarnikkut allaffissornerup apparsarneratigut akiliisitsiniartarnermik oqartussaqaarnerup ukkanneqaarnerusinnaanera nukissaqarfigineqalissammattaaq.

Isertitaqarlualaarneq sooq pillaatisiassanngussava?

Isertitaqarneruleriartorneq malillugu maanna suut assigiinngitsut tapit katagartarnerannik malitseqareerpoq, maannalu tamakku tapit assigiinngitsut qanoq eqqorneqarumaarnerissaaq pissanganarpoq aaqqissuusseqqinnermi ilanngaatit qaffaataannit ineqarnermut tapit, meeqqat tapii allallu eqqarneqaratarsinnaanerisigut. Taakkulu missigerneqarsimanersut assuttaaq paaserusunnarluni.

Tassami sulinermut ilaangaatit isertitakinnerusunut malunnaateqarluartumik qaffanneqaarnerisa kingunerissagaat nalunngereerparput tigusartakkat qaffariaateqarnissaaq, illuanulli qanoq sunniuteqassanersut suli takunngilarput. Tapit assigiinngitsut piarerlugit pinnatassaaq qanoq atsigiumaarnersoq qularnarmat, unalu taamaalilluni aaliangerneq 2019-imi sulinermut ilanngaatip eqquteqqaarneqaarnerani akitsuusersueqarluni suliaasumit pitsaaneruserinangilaq.

Ila suli taamaappat ilikkarsimanngilagut pisartunut nussuiinnarnerpassuarnut. Isertitat malillugit akileraartussaataaneq (progressiv beskatning) tassa aallartikkaluttuaannaleqaarput, ulapilluarnermikkullu isertitaqarlualersimasut tassuunakkut susaartunngortillugit.

Meeqqap eqqarsaatisianut uani pulalaaanni, meeraaninni paasisinnaasimanngeqisara tassavoq; soormitaavaana atuaqatimma ilai tapisisartut, tapisillutillu pisaartortut usorunneq piuleraraaq, eqqarsarnartarluni “soormitaavaana uanga pineq ajortunga ukulu pisut usorussaariutaa pitaaminnik”, meeqqamullu nassuiaanissaaq ajornartaqaaq eqqarsartaaseq suli tamassumunnga killeqqajannigmat.

Flat tax qaqaaguungaluarnersoq Atassummiit periarfissaqarfigilerutsigu eqqutissavarput, taanna uagut isitsinni tassaamat naligiinnerunissamat aqut pitsaanerpaaq. 1kr-imik 1.000.000kr-imilluunniit isertitaqaraluaruit pinngitsoornak akileraarutissat ataasiinnaassaaq, tassalu 30% ilanngaatitaqanngitsoq pisarissersuutitaqanngitsorlu.

Tassuunakkut sulisitsisut namminneerlutik niaqorluutigilissavaat biileqartitsinitik, imaluunniit nerisaqartitsisarnitik akileraarutikkoorunnaarlugit toqqaanaq akissarsiat allagartaasigut naqitilerunikkit. Taassumattaarlu malitsigilissallugu suliffeqarfiit “akeqanngitsumik” sulisuminnut nerisaqartitsisartuusut sulisutik nerisimanngikkaluarpatalunniit ukiup naanerani ullut suliffigisimasai malillugit nalunaarutigiunnaassamatikkitt sulisuusumut tapiutissanngorlugit, suliffeqarfiullu nammineq ilanngaatit atorlugit akileraarutissaminnut.

Amerlanerussuteqartulli maanna tassa aaliangernissaaq Atassummiit paasereerparput, oqareernitsituullu, aaliangersimasut akuersiffissagut taperserumaarpagut, naaggaagassagullu akuerseqataaffingagut.

Taamatullu takkajaalaanngumik Atassummiit oqaaseqaateqarluta inatsisissaaq ataatsimut tamaat isigalugu ilalissanatigut akuerseqataassanatalu oqariartuuteqarpugut.